

Karel Oktábec

Děda a Velká válka

Praha 2016

Úvodem:

Můj děda ing. Karel Oktábec (30.10.1894 - 18.12.1956) se narodil dostatečně brzy na to, aby se mohl zúčastnit celé I. světové války. Tehdy se jí říkalo "Světová", případně "Velká". A zemřel příliš brzy na to, abych si jeho zážitky mohl osobně vyslechnout. Bylo mi šest let a existovala spousta věcí, které mě zajímaly víc než válka. Nehledě na to, že lidstvo si mezitím tu "světovou" stihlo zopakovat ještě jednou. Z té "dědovy" zbyly jeho vojenské deníky, dopisy a pohlednice pošní pošty. Bylo toho poměrně dost. Později jsem si u babičky občas i něco přečetl. Jenomže pak umřela i ona, a před svou smrtí spálila jak deníky, tak dopisy. Jistě k tomu měla důvod. Zůstaly jen ty pohlednice. A také dědovy osobní záznamy ve Vojenském historickém archivu. Z těchto omezených zdrojů vznikl tento pokus o přehled dědovy vojenské dráhy...

I. 1914 – 1916

*Sluničko zapadá za hory černé,
do zákopů táhnou řady nezměrné
z druhé strany alpini vrhají těžké miny,
tak začala válka na Itálii.*

*Sotva jsem na vartě půl hodiny stál,
taliánský útok právě započal,
šteluňky nám hořejí, kamarádi padají,
smutný podívání na ty raněný.*

*Tady leží voják umírající,
vedle něho druhý, hořce plačící,
jeden nohy zlámaný, druhý zrak vypálený,
třetí prosí kamarády o doražení.*

*Další píše domů smutné psaníčko,
sbohem moje děti, drahá matičko,
to psaníčko je psáno, mou krví podepsáno,
na italské frontě, v šest hodin ráno.*

*Ten prstýnek co mám na levé ruce,
odevzdejte, prosím, mojí Andulce,
pozdravte ji nastokrát, že ji nespatriím víckrát,
oči mi vypálil italský granát.*

*Sluničko zapadá za hory černé,
do zákopů táhnou řady nezměrné,
měsíček když vychází, bojiště nám ozáří,
svítí padlým kamarádům přímo do tváří.*

(Dědova oblíbená)

Děda jako Kadett in der Reserve

1. Výcvik

Můj dědeček Karel Oktábec se narodil 30. října 1894 v obci Dubno u Příbrami, jako první dítě havíře Františka Oktábce a Marie rozené Pilousové. Jeho otec František se časem vypracoval na důlního předáka, postavil si vlastní dům na nedaleké Nové Hospodě a v rozmezí let 1897-1918 zplodil osm dcer a ještě jednoho syna, narozeného (*jakoby pro jistotu*) až roku 1920. Se stejnou cílevědomostí se postaral také o dědovu budoucnost. Po absolvování Státní jubilejní reálky císaře a krále Františka Josefa I. v Příbrami nastoupil děda ke studiu na příbramské Vysoké škole báňské. Zde však do rodinných plánů zasáhla vyšší moc. Po vypuknutí 1. světové války byl totiž student Karel Oktábec již 12. října 1914 odveden (*řádným*

odvodním termínem jeho ročníku byl až březen 1915) a rázem měl před sebou místo poklidného inženýrského studia vojenskou službu. Protože byl držitelem maturitního vysvědčení, nečekal na povolávací rozkaz a přihlásil se do armády jako tzv. "jednoroční dobrovolník"¹⁾. Díky tomu si mohl vybrat zbraň, u které chce sloužit. Zvolil dělostřelectvo, u něhož mohl nejlépe uplatnit své technické vloh a vzdělání. Navíc byli dělostřelci vždy považováni za elitu armády, nehledě na to, že za války byla služba u nich přece jenom poněkud bezpečnější a komfortnější než u pěchoty. A na to, že stejně jako havíři měli dělostřelci stejnou patronku - svatou Barboru...

Svoji "jednoroční" vojenskou službu (*rozhodně nepředpokládal, že se protáhne na roky čtyři*) nastoupil 26. října 1914 u benešovského náhradního praporu pěšího pluku č. 102²⁾, k němuž tradičně rukovali branci z politických okresů Benešov, Milevsko, Příbram a Sedlčany. Vzhledem k přeplněnosti místních kasáren byl, společně s dalšími odvedenci předurčenými k jiným útvarům, provizorně ubytován v sokolovně u benešovského nádraží...

Kasárny c. a k. pěšího pluku č. 102

Benešovská sokolovna

K vlastnímu nástupu (*prezentaci*) tak došlo až 29. října, kdy se hlásil u náhradní baterie pražského pluku polních kanonů č. 23³⁾ (*FAR23*), která v té době již místo v Praze sídlila v českobudějovických dělostřeleckých kasárnách arcivévody Viléma. K obvyklému dvouměsíčnímu základnímu výcviku byl zařazen do oddílu jednoročních dobrovolníků (*Einjährig-Freiwilligen-Abteilung*), ale již 21. listopadu, tedy v necelé polovině, byl přeložen do Slavonského Brodu v Chorvatsku, k náhradní baterii pluku horského dělostřelectva č. 13⁴⁾ (*GAR13*). Zde výcvik patrně dokončil, protože byl 24. prosince 1914 jmenován do hodnosti náředníka (*Einjährig-Freiwilliger Vormeister*) a nastoupil do školy pro záložní důstojníky dělostřelectva (*Reserveoffiziersschule der Artillerie*). Po sedmi týdnech studia, kombinovaného s příslušnou odbornou přípravou, složil 11. února 1915 závěrečnou zkoušku a jako desátník (*Einjährig-Freiwilliger Korporal*) nastoupil povinnou velitelskou praxi. V jejím průběhu byl 1. dubna 1915 jmenován střelmistrem (*Einjährig-Freiwilliger Feuerwerker*) a velitelem čety, načež 9. srpna 1915 konečně složil poslední zkoušku a dosáhl hodnosti střelmistr kadet-aspirant (*Feuerwerker Kadett-Aspirant*). Místo přidělení k některé z baterií pluku horského dělostřelectva č. 13 ho však čekalo přidělení zcela jiné...

Dělostřelecké kasárny v Českých Budějovicích

Pevnost a město Slavonik Brod

Dva měsíce předtím, 4. května 1915, zrušila totiž Itálie svoji spojeneckou smlouvu s Rakousko-Uherskem a 23. května mu vyhlásila válku. Již o den později italská armáda zaútočila v Tyrolsku. Navzdory své výrazné početní převaze (*většina rakousko-uherské armády byla vázána v Haliči a v Srbsku*) dokázala obsadit pouze území, která Rakušané dobrovolně vyklidili. Tam, kde se slabé rakouské pohraniční jednotky postavily na odpor, italský vítězný postup rázem skončil. Obdobně dopadly dvě italské ofensivy započaté 23. 6. a 18. 7. 1915 (*1. a 2. bitva na Soči*), jejichž cílem bylo prorazit rakouskou frontu na pohraniční řece Soča (*Isonzo*) a umožnit tím italské armádě dobytí Terstu. Více než dvojnásobná nepřátelská početní převaha však přiměla rakouské velení přesunout na nově vzniklou frontu všechny dostupné síly. A tak byl i děda, současně se svým povýšením, převelen k pluku pevnostního dělostřelectva č. 4⁵⁾ (*FsAR4*), dislokovanému v pevnosti a válečném přístavu Pula (*Pola*), a zařazen k 10. pochodové setnině III. pochodového praporu. U ní prodělal tříměsíční velitelskou praxi jako pomocník instruktora výcviku nováčků. Následovaly zkoušky, po jejichž složení byl 1. listopadu 1915 jmenován do hodnosti záložního kadeta (*Kadett in die Reserve*) a přidělen k praporu pevnostního dělostřelectva č. 6 v Chiesa di Lavarone. Dne 8. listopadu 1915, čtyři dny po odražení další italské ofensivy (*3. bitva na Soči*), tedy opustil příjemné subtropické podnebí istrijského poloostrova a odjel na vysokohorskou frontu v tyrolských Dolomitech...

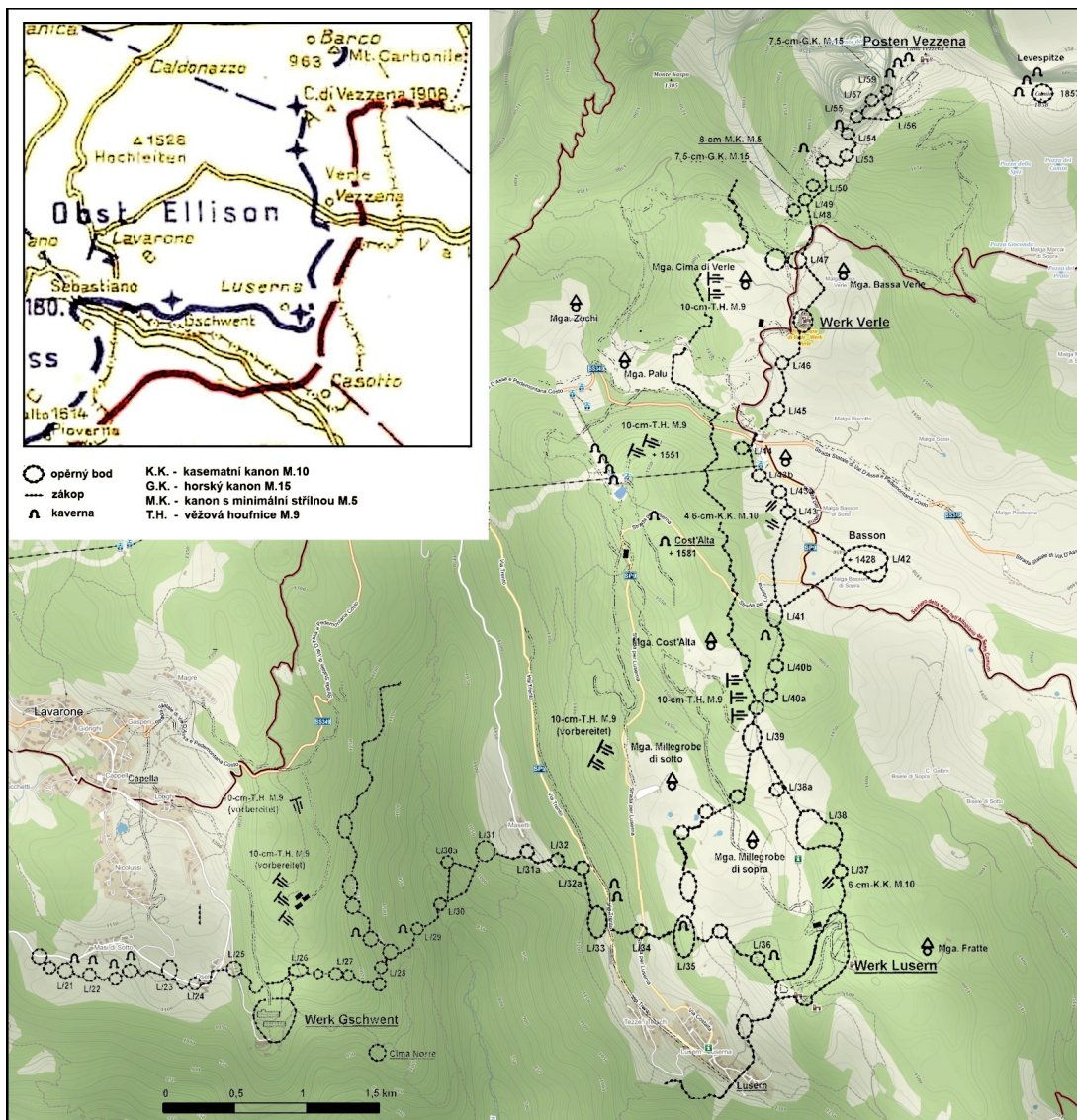
Přístav Pula. U dolního okraje snímku kasárny pěšího pluku č. 87, v nichž sídlilo i velitelství pluku pevnostního dělostřelectva č. 4

Znak pluku pevnostního dělostřelectva č. 4, jehož příslušníkem zůstal děda do konce války...

2. Pevnostní uzávěr Lavarone

Náhorní plošiny Folgaria (*Vielgereuth*) a Lavarone (*Lafraun*) leží asi dvacet kilometrů jihovýchodně od Trenta (*Trient, Trident*), těsně u starých rakousko-uherských hranic s Itálií, kde sousedí s italskou Planinou sedmi obcí (*Altopiano dei Sette Comuni*). Je to hornatá, hustě zalesněná pahorkatina, kterou směrem na Trento prochází několik důležitých cest. K jejich ochraně postavili Rakušané v letech 1908-1914 šest moderních fortů (*werků*), vyzbrojených 10cm věžovými houfnicemi s dostřelem 8 km, a jednu zodolněnou dělostřeleckou pozorovatelnou. Forty Werk Serrada, Zwischenwerk Sommo a Werk Sebastiano tvořily pevnostní uzávěr Folgaria, fortý Werk Gschwent, Werk Lusern, Werk Busa Verle a dělostřelecká pozorovatelná Posten Spitz Vezzena (*Verle*) uzávěr Lavarone. Pěchotní posádky pevností tvořili příslušníci pluku zemských střelců č. I (*Landeschützen Regiment Nr. I*) s velitelstvím v Innsbrucku, dělostřelecké obsluhy zajišťoval samostatný prapor pevnostního dělostřelectva č. 6° (*FsAB 6*). Příslušníci jeho 1. a 2. setniny sloužili v pevnostech skupiny Folgaria, příslušníci 3. a 4. setniny v pevnostech skupiny Lavarone. Velitelství praporu sídlilo v Chiesa di Lavarone (*Chiesa*), v kasárnách 2. setniny pluku zemských střelců č. I...

Pevnostní uzávěr Lavarone v květnu 1916

Na italské straně hranice stálo pět pevností (*Forte [Campolomon](#), Forte [Campolongo](#), Forte [Lisser](#), Forte [Verena](#) a Forte [Corbin](#)*), vyzbrojených 15cm kanony s dostřelem až 12 kilometrů. Bylo zde také množství předem připravených polních dělostřeleckých postavení (*např. baterie [Porta Manazzo](#), [Ricoveryo Rossapoan](#) či [Verenetta](#)*) s houfnicemi a moždíři ráže 28 a 30,5 cm. Tato mohutná palebná síla zahájila 24. května 1915 ostřelování rakouských fortů, aby italské armádě prorazila cestu k Trientu. Jen za první čtyři dny zasáhlo nejvíce postižený Werk Lusern cca pět tisíc střel všech ráží, které vyřadily tři ze čtyř otočných dělostřeleckých věží, vážně poškodily zdi a stropy, zničily telefonní linky a demoralizovaly posádku natolik, že se chtěla vzdát. Sousední Werk Verle byl dokonce posádkou nakrátko opuštěn. Navzdory tomu všechny útoky italské pěchoty (*včetně elitních alpinů*) na rakouské zákopy, hájené převážně tyrolskými domobranci od 16 do 80 let, ztroskotaly a fronta se nakonec ustálila v předpolí pevnostní linie...

Werk Verle v palbě italského dělostřelectva

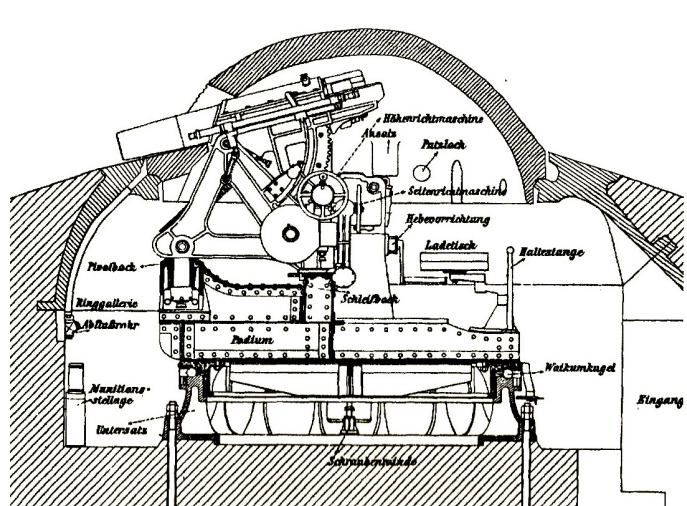
Werk Verle po skončení bojů.

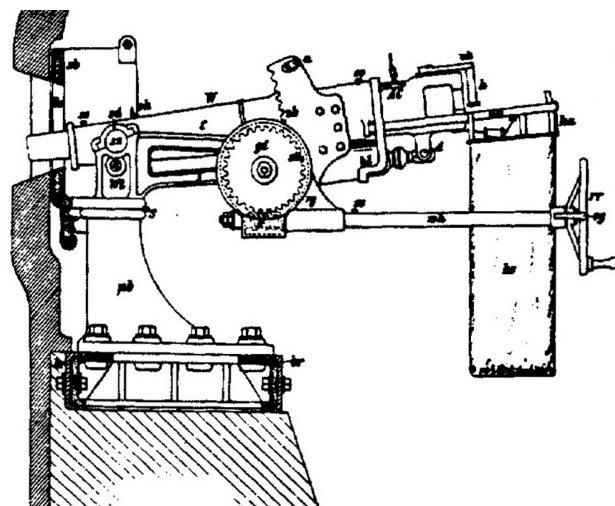
Výsledky italského ostřelování na Werk Lusernu

Vzhledem k závažným škodám, které zejména fortům Lusern a Verle ostřelování způsobilo, byla většina jejich nezničené lehké i těžké dělostřelecké výzbroje demontována a přemístěna do provizorních polních postavení v okolí. Současně byla zahájena rekonstrukce poškozených střeleckých věží pevnostních objektů. Zatímco provizorní postavení 10cm věžových houfnic M.9 (*Turmhaubitze T.H. M.9*) byla vybudována na výšinách za linií pevností, zbraně menších ráží, tedy 8cm kanony s minimální střelnou M.5 (*Minimalschartenkanone M.05*) a 6cm kasematní kanony M.10 (*Kasematkanone M.10*), určené původně k blízké obraně pevností, byly předsunuty do první obranné linie jako přímá podpora pěchoty...

Kadet Oktábec se hlásil v Chiesa di Lavarone 8. listopadu 1915 a neprodleně byl jmenován velitelem čety 3. polní setniny *FsAB 6*. Koncem února 1916 byl přidělen k baterii 6cm kasematních kanonů a po svém povýšení na záložního praporčíka (*Fähnrich in die Reserve*) se 1. května 1916 dokonce ujal jejího velení.

10-cm Turmhaubitze T.H. M.9

6-cm Kasematkanone M.10

Rekonstrukce dělových věží pevnosti Lusern

10cm věžová houfnice v polním postavení

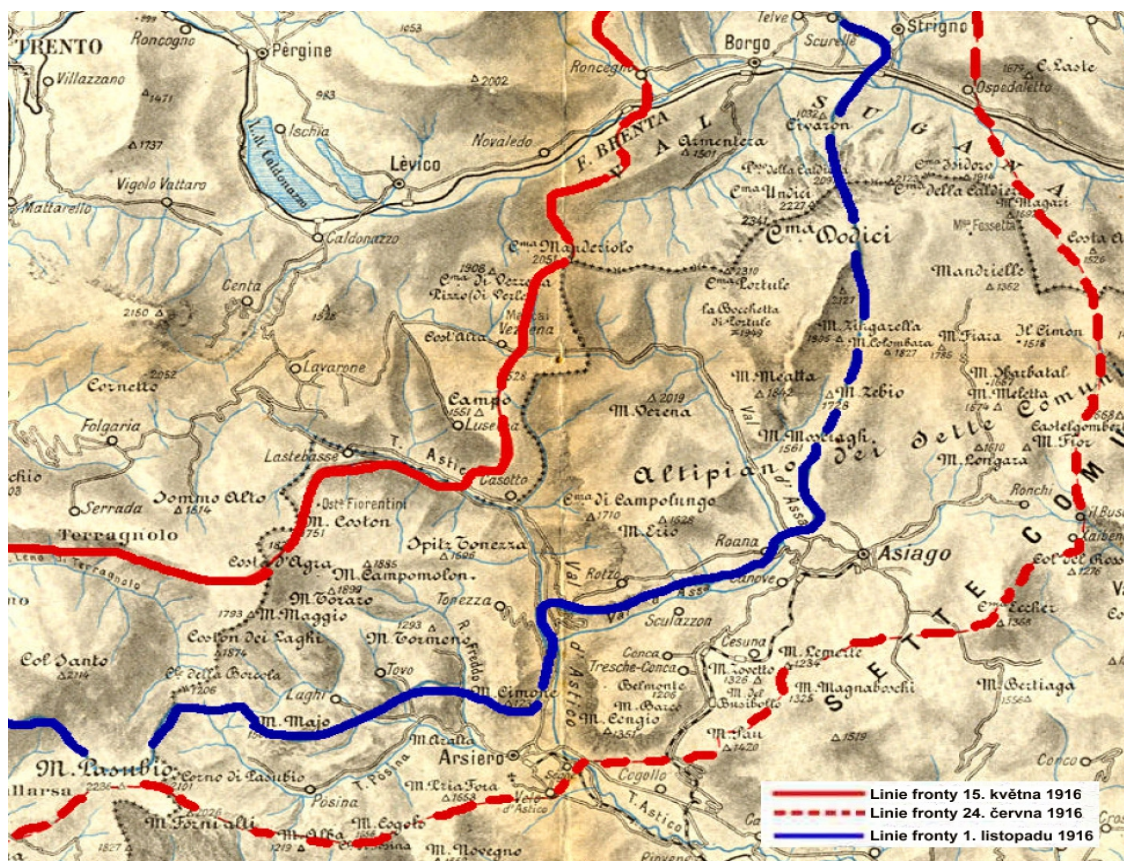
Několik dní po svém povýšení na praporčíka dostal děda (*pravděpodobně od kamaráda z důstojnické školy*) pohlednici sice s chybnou hodnotou, nicméně s až mírově rozverným textem:

Co se v textu zmíněného "fasuňku" holek děda už v té době nic takového nepotřeboval. Někdy v zimě 1915/16 se totiž o dovolené seznámil s osmnáctiletou Jarmilou Sykovou, dcerou příbramského řídicího učitele Josefa Syky. Z jejich vzájemné korespondence se bohužel zachovalo pouze několik pohlednic a lístků polní pošty, ale i na nich lze najít pár zajímavostí z dědova frontového života: "... Počasí tu máme ještě „aprilové“ ač již je květen. Vzpomínám si na Příbram a na okolí, jak tam asi máte krásně, jak si užíváte krásných teplých dnů – zatím co já brodím se ve sněhu a zlézám nebetyčné velikány..."

Jako všichni čerstvě zamilovaní to neměl lehké. Takže když se mu babička v jednom z dopisů bezelstně zmínila o své účasti na jakémsi večírku, odpověděl způsobem, který svou zoufalou ironií dojmá i po sto letech: "Vážená slečno! Předem moje nejsrdečnější díky za Vaši milou vzpomínku z "Rytmického večera". Škoda, že jsem tak daleko - jak rád bych se zase jednou trochu pobavil ve společnosti a poslechl nějaký hezoučkový přednes. Musilo to být jistě krásné; velice by mne těšilo, kdyby Jste mi napsala, jak příjemně Jste se před týdnem večer bavila a co krásného jste přednášela. Dle jména "Rytmický večer" soudím totiž, že byl věnován recitacím. Nebo snad se "rytmicky tančilo"?! My zde nemáme též o "rytmické večery" nouze. Jenom že "rytmus" obstarávají obyčejně báječně sladěná naše děla a strojní pušky..."

Slova o frontových "rytmických večerech" se ukázala jako prorocká. O pouhé dva dny později, 15. května 1916, začala ofensiva, kterou rakouské velení naplánovalo původně na 10. dubna, ale pro špatné počasí ji muselo odložit. Po důkladné dělostřelecké přípravě, během níž zejména rakouské 30,5cm mozdíře vyřadily italské pevnosti a baterie, se italská obrana na úseku Folgaria-Lavarone zhroutila, Rakušané získali zpět část ztraceného území a poprvé překročili italské hranice. Po dobytí náhorní Planiny sedmi obcí s městy Asiago a Arsiero se v červnu probojovali až na okraj benátské nížiny, vzhledem k nedostatku záloh (*odvelených k zastavení nečekané ruské ofenzivy v Haliči*) se však stáhli zpět, a zaujali postavení na horských hřebenech severně od Asiaga. A italské jednotky „vítězně“ postoupily až k novým rakouským liniím...

Rakousko-uherská jarní ofenziva na Planině sedmi obcí

Fronta se nyní posunula až o 30 kilometrů k jihu a nepřítel se ocitl mimo dostřel pevnostního dělostřelectva. Z 10cm věžových houfnic 3. a 4. polní setniny *FsAB 6* byly proto sestaveny tři polní poziční baterie po dvou dělech: 1. a 2. (*Werk Busa Verle a Gschwent*) byly přiděleny ke sborovému dělostřelectvu III. armádního sboru na Planině sedmi obcí, 3. (*Werk Lusern*) byla odvedena do oblasti Monte Pasubio.

Děda odevzdal 6. července 1916 svoji baterii kasematních kanonů a jako subalterní důstojník odešel k baterii věžových houfnic č. 2 (*Turm Haubitze Batterie Nr. 2*), dislokované ve frontovém úseku 55. pěší brigády 28. pěší divize. Na pohlednici z 10. července si posteskl: "*Jsem zase jinde a již dlouho jsem žádné pošty nedostal...*" a jako svoji adresu uvedl číslo polní pošty 224, patřící úsekovému velitelství dělostřelectva (*K.u.k. Abschnittsartilleriekommando*), odkud mu poštu doručovali do postavení baterie. Náladu mu nezlepšila ani skutečnost, že přišel o slíbenou návštěvu domova: "... *Těšil jsem se velice, že přijedu zase na Příbram podívat - ale prozatím není z dovolené nic...*"

II. 1916 – 1918

*Když jsme byli v Itálii
při tý velký patálijí,
trá tará ta ramtatatá.
Přišli jsme do Solferina,
tam vám všude teklo vína,
trá tará ta ramtaratá.
Taliány zahmali jsme zpátky,
na ženský jsme ale byli krátký.
takže unser Vater Radecký
prohodil tam za nás za všechny:*

*In Itálien, in Itálien,
donner wetter noch einmal,
Tam jsou ženský sakramentský,
že by se jich člověk bál.
Zato naše český děvčata
ty jsou lautr jako poupatatata
naše český holčičky,
ty jsou jako putičky,
ty maj srdce ze zlata...*

(Karel Hašler)

Děda jako Leutnant in der Reserve

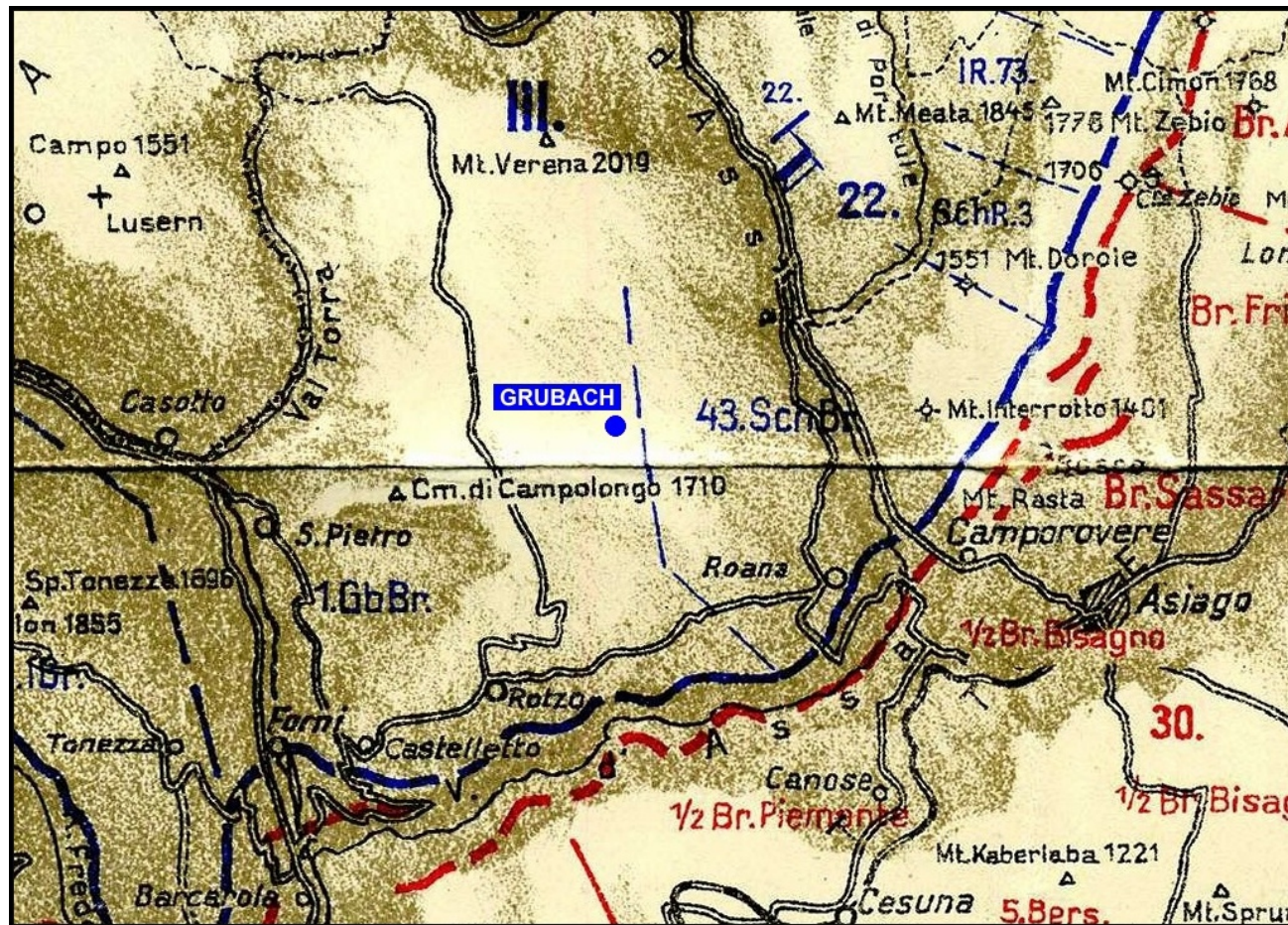
Truppenkörper : E. a. R. 4.		Hematsche rechtigt (za- ständig) in	Ort :	Dubno
Charge : Leutnant i. d. Res.			Pol. Bezirk (Komitat) :	Příbram
Name : Karl Oktábee		Geburts-	Land :	Böhmen
Religion : k. m. k. s.			ort :	Dubno
Assentjahr : 1914		land :	Böhmen	
Grundbuch (Vormerk) blatt-Nr. 629		jahr :	1894	
Geimpft gegen:	Blattern :	Vom Ableben ist zu ver- ständigen: Franz Oktábee, Neu-Hirshaus 95 bei Příbram, Böhmen		
	Typhus :			
	Cholera :			
Anmerkung :		Verständigt am :		

Dědova identifikační známka

2. Na tyrolské frontě klid...

Planina sedmi obcí (něm. *Hochebene der Sieben Gemeinden*, it. *Altopiano dei Sette Comuni*) se geograficky skládá z centrální plošiny (cca 1000 m n. m.), ohraničené na západě řekou Astico a na

východě řekou Brenta. Tato zvlhčená plošina přechází na severu do horského masivu s vrcholky až 2341 m n. m. (*Cima Dodici*), na jihu do masivu s vrcholky pod 2000 m n. m., svažujícího se do Pádské nížiny. Dědovo nové působiště se nacházelo v hornaté severní části, poblíž horské usedlosti Casara Gruppach (*Grubach*), necelé čtyři kilometry severně od obce Roana a osm kilometrů severozápadně od městečka Asiago. V době dědova příchodu probíhala frontová linie po vyvýšeném okraji centrální plošiny, přičemž Asiago na jejím "dně" bylo opět v italských rukou...

Frontový úsek III. sboru 1. listopadu 1916, s vyznačením přibližné polohy usedlosti Grubach

Baterie věžových houfnic č. 2 (později přejmenovaná na baterii Grubach) byla přímo podřízena veliteli dělostřelectva III. sboru a její výzbroj tvořily dvě M.9 (10-cm-Turmhaubitze T.H.M.9), vyvinuté v plzeňských Škodových závodech speciálně pro použití v otočných věžích pevností. Tyto houfnice s obsluhou čtyř dělostřelců měly podobný dostřel jako polní děla (7,3 km granáty, 8,1 km šrapnely), na rozdíl od nich však bývaly umísťovány ve vzdálenosti 1 až 2 km za hlavní obrannou linií, zatímco polní děla působila většinou v její těsné blízkosti.

Každá baterie se skládala z palebného postavení (*Stellung, Batterie*) a jedné nebo více pozorovatelů (*Beobachtungstand, Beobachtung*), umístěných co nejbližší první linii, případně rovnou jako její integrální součást. Důstojníci či důstojníci zástupci vykonávali službu buď v palebném postavení, které bývalo umístěno v relativní bezpečí za frontou, nebo jako pozorovatelé vpředu, odkud prostřednictvím přidělených spojařů hlásili výsledky střelby, případně souřadnice cílů, jež bylo třeba zlikvidovat na základě požadavků pěchoty. S výjimkou velitele baterie, jímž byl u dělostřelectva větších ráží vždy aktivní důstojník, se v tomto zařazení obvykle pravidelně střídali.

Děda po válce babičce vyprávěl, že při jednom z prvních pobytů na pozorovatelně dopadl nepřátelský granát do zákopu pod ním a zabil místního velitele pěchoty spolu se dvěma telefonisty. Shodou okolností otiskl sborník "Historie a vojenství" č. 2 roku 2002 deník spojaře 55. pěší brigády 28. pěší divize Františka Svatoše, jenž v prostoru Casera Gruppach (*Grubach*) s velitelstvím své brigády pobýval od května do srpna 1916. K datu 8. července 1916 si zapsal: "... *Stavíme drát k regimentu 47. Dovídáme se o volltrefě do kompanie jágrů. Zabit komandant a dva telefonisti...*" Jednalo se pravděpodobně o setninu (*Kompagnie*) praporu polních myslivců č. 11 (*Feldjägerbataillon Nr. 11*), který byl, společně se zmíněným 47. pěším plukem, součástí sousední 56. pěší brigády téže divize. Místní i skutková podobnost s dědovým vyprávěním je přinejmenším nápadná...

Ilustrační foto polních postavení věžových houfnic M.9 na rívské frontě

Dne 1. srpna 1916 se děda konečně dočkal povýšení na záložního poručíka (*Leutnant in die Reserve*) a jmenování zástupcem velitele baterie. O něco později dostal i novou adresu - po stabilizaci fronty na podzim roku 1916, kdy se *Turm Haubitz Batterie "Grubach"* ocitla v úseku nově přisunutě 1. horské brigády III. armádního sboru, jí bylo přiděleno i brigádní číslo polní pošty 294. Z něho 29. října 1916 napsal "... *Již začínám třetí rok vojny. 26. tomu byly právě dva roky, co jsem narukoval. Kdo by si byl býval tenkrát pomyslíl, že to tak dlouho bude trvat...*

Na rozdíl od sočské fronty, kde v průběhu roku 1917 došlo ke dvěma velkým bitvám (*10. a 11. bitva na Soči*) byl na tyrolské frontě poměrný klid. Začátkem února 1917 odjel proto děda na dovolenou, během níž pravděpodobně začal opět (*byť jen dálkově*) studovat na Vysoké škole báňské v Příbrami. Alespoň ve svém jediném dochovaném dopise z 15. března 1917, obsahujícím i dvě vlastnoruční básně, se zmiňuje o odpoledni věnovaném učení se chemii. Z dopisu mimo jiné vysvítá, proč se po válce stal úspěšným inženýrem a nikoli básníkem. Chemie mu šla prostě líp...

*"Bože, je dnes smutno!
venku snížek padá
a v závěje se před mým oknem skládá,
ohýbá větve i vrcholky stromů -
a mne vše táhne vzpomínkami domů -
Pryč odtud chtěl bych v nedohlednou dálku,
zapomenouti na tu hroznou válku,
zas vrátiti se z boje vřavy víru
v bývalý život, život krásný v míru..."*

Koncem dubna už byl v lepším rozpoložení, čekala ho totiž další dovolená: "*... Jsem dosud stále zdrav a počítám dny, které mne ještě dělí od příští a snad též poslední dovolené..*"

Mezi 12. květnem a 8. červnem 1917 se však Italové opět pokusili (*opět neúspěšně*) prorazit rakousko-uherské linie na sočské frontě (*10. bitva na Soči*), takže na vytouženou dovolenou děda odjel až někdy počátkem srpna. Toto zpoždění se mu nicméně vyplatilo, protože tentokrát přijel domů již jako držitel bronzové záslužné medaile "*Signum laudis*" (*obdržel 28.04.1917*), Karlova vojenského kříže (*obdržel 07.05.1917*) a stříbrné záslužné medaile "*Signum laudis*" (*obdržel 03.08.1917*). Rakousko-uherská armáda bývala v udělování vyznamenání tradičně skoupá, zdá se tedy, že tímto zvýšeným přidělem v posledních válečných letech se její velení pokoušelo vynahradit frontovým vojákům stále snižování přidělu základních životních potřeb...

Vojenská záslužná medaile - bronzová
(Militär-Verdienstmedaille in Bronze)
"Signum laudis"

Vojenská záslužná medaile - stříbrná
(Militär-Verdienstmedaille in Silber)
"Signum laudis"

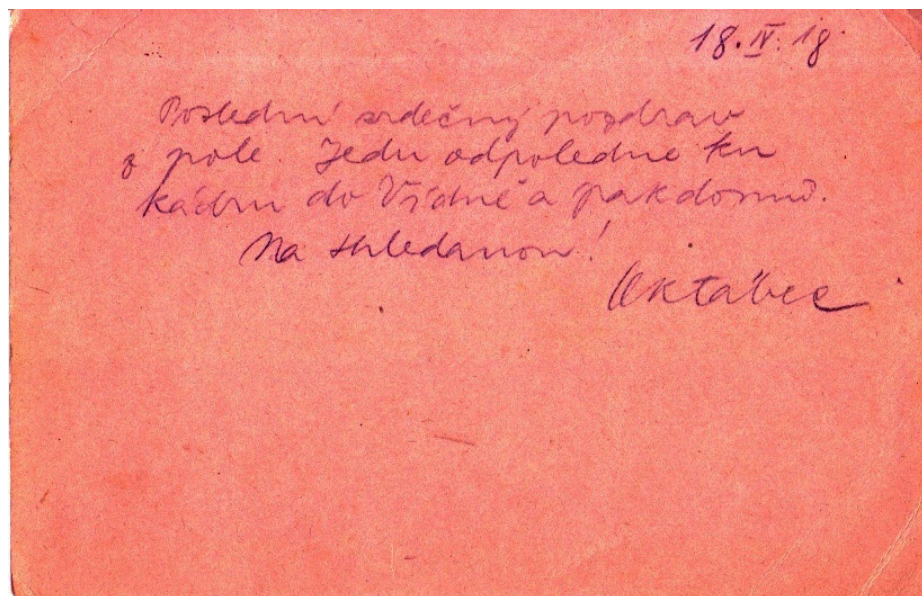
Karlův vojenský kříž
(Karl-Truppenkreuz)

K baterii se děda vrátil 28. srpna 1917, přímo uprostřed další, v pořadí již 11. bitvy na Soči (*18. srpna až 12. září 1917*). Na tyrolské frontě byl stále stejný klid, takže mohl konstatovat, že "*... vše zde při starém, jenom mně zdá se vše divné a nepohodlné...*", načež si 17. září 1917 trochu nevděčně posteskl, že "*... teprve čtrnácte dní uteklo od mojí dovolené a mně se zdá, že jsem Vás již neviděl celou věčnost. Žiji zase tím starým všedním a nudným životem zákopové války..*". Naproti tomu 28. září napsal, že je "*stále ještě v baterii. Máme zde trvale krásné počasí. Práce mnoho nemám...*" Takže není divu, že o měsíc později, 20. října 1917, již všednosti a nudě přišel na chuť: "*Jsem dnes v baterii - na jak dlouho nevím. Je zde překrásně a ticho. Kdybych věděl, že zde zůstanu stále, byl bych úplně spokojen...*"

Nezůstal. Mimo jiné i proto, že dalším dosavadním spojencem, kterému Itálie vyhlásila válku, bylo Německo. Došlo k tomu 17. srpna 1917 a italská vláda si od tohoto kroku slibovala poválečné územní zisky. Prozatím však dosáhla pouze toho, že do poslední, dvanácté bitvy na Soči (*bitvy u Caporetta*) se vedle národnostně a kvalitativně různorodé rakousko-uherské armády zapojila také po všech stránkách výkonnější armáda německá. Z osmi rakousko-uherských a sedmi německých divizí byla pro tento účel sestavena 14. armáda, jejímž velitelem byl jmenován německý generál Otto von Below. Dne 24. října

1917 tak začal útok, který naprosto rozvrátil italskou obranu a spojenecká vojska přivedl až k řece Piavě. V důsledku toho ustoupily italské jednotky rovněž z celé korutanské a dolomitské fronty, vyklidily oblast Planiny sedmi obcí (včetně města Asiaga) a zaujaly obranu na linii, nadále bráněné většinou narychlo prisunutými francouzskými a britskými jednotkami (např. právě u Asiaga bojoval XIV. britský sbor)...

Když tedy 10. listopadu 1917 děda na lístek polní pošty babičce napsal: "... Díky za Tvé drahé psaníčko. Přišlo do válečné vřavy. Je teď u nás živo...", nijak nepřeháněl. V téže době, koncem roku 1917, došlo k rozsáhlé reorganizaci armády. Během ní se název dědova útvaru změnil na "Těžký dělostřelecký pluk č. 14"⁷⁾. Dědy už se to ale příliš nedotklo - ve dnech 3. až 24. února 1918 byl opět na dovolené. O další zřejmě požádal okamžitě po návratu, protože již 9. března 1918 zklamaně napsal: "... U nás všecko při starém. Máme dost sněhu. Moje žádost o dovolenou byla vyřízena záporně..." Přesto si již "zlézání horských velikánů" příliš neužil, protože byl ke dni 25. dubna 1918 přeložen z "pole" k vídeňské náhradní baterii těžkého dělostřeleckého pluku č. 14⁸⁾...

2. Zhroucení

Prakticky ihned po svém příjezdu do Vídně nastoupil děda až do června trvajícím studijní dovolenou v Příbrami. Od 30. července do 24. září 1918 pobýval pro změnu ve vídeňské vojenské nemocnici, podle babičky s diagnózou úplavice. Na umření to zřejmě nebylo, protože již 1. srpna 1918 napsal: "Srdečný pozdrav z Vídně! Jsem teď v nemocnici a mám se velice dobře..." Po propuštění nastoupil 25. září zdravotní dovolenou, pochopitelně opět do Příbrami. Do Vídně se vrátil právě včas, aby si 16. října 1918 přečetl manifest, jímž císař Karel slíbil přeměnit dosavadní monarchii ve spolkový stát, volně sdružující státní útvary různých národností Rakousko-Uherska, a 21. října byl odeslán znovu do pole, tentokrát k Dělostřelecké náhradní skupině skupiny armád arcivévody Josefa v jihotyrolském Brunecku⁹⁾...

Z různých národností se přirozeně skládal i důstojnický sbor rakousko-uherské armády, ten však byl odjakživa natolik profesionálně soudržný, že se o podobné politické "prkotiny" příliš nezajímal ani nyní, kdy byl z více než 80 % tvořen rezervisty. Zajímavé svědectví o vzájemných vztazích mezi frontovými důstojníky ještě počátkem roku 1918 podává svých vzpomínkách záložní poručík Theodor Šlechta:

"... S úžasem a překvapením patřil jsem na soužití lidí na frontě, kde těžko se odlišoval Čech od Maďara i od Němce, všichni jsme byli úplně stejně ohroženi na životě. Společné nebezpečí vytvořilo nanejvýše přátelský poměr mezi námi a vedlo nás k nutné snášenlivosti a výpomoci. Když k nám došly noviny ze zázemí a my se dočítali o strašlivé nevraživosti jedněch proti druhým, o nastávajících národnostních potyčkách a rozporech, nemohli jsme tomu věřit. Vědomí společného nebezpečí chladilo rozpálené hlavy, krotilo zlovolné vášně a vedlo skoro k ideální svornosti; na frontě panovala rovnost všech, v životě i smrti..."

Zatímco rakousko-uherská armáda stále ještě fungovala, politický rozklad monarchie neúprosně pokračoval. Dne 23. října 1918, vyzval budapešťský sněm vojáky uherských jednotek, aby se vrátili domů. Vzhledem k tomu, že právě tyto jednotky byly významnou součástí rakousko-uherské obrany na řece Piavě, kde měla každým dnem začít britsko-francouzsko-italská ofenziva, měla tato výzva osudové důsledky. Uherští vojáci hromadně odmítali bojovat za Rakousko a žádali okamžitý přesun do vlasti. Nakonec dosáhli svého a na jejich místo musely nastoupit rakouské, české a chorvatské jednotky. Těm bylo řečeno, že mají nahradit frontové divize vyřazené nenadálým italským plynovým útokem, po několika nádražních setkáních s transporty rozjásaných Maďarů však začaly projevovat jistou neochotu k dalšímu válčení i ony. Možná i proto se děda 25. října 1918 dozvěděl, že je s okamžitou platností přeložen do Jaroměře¹⁰, k náhradní baterii těžkého dělostřeleckého pluku č. 4 (bývalý FsAR4), jehož byl po celou dobu kádrovým příslušníkem...

Ma chère!
24. X. 18.
Jasně jsem přijal první pozdrav z pole. a zároveň též poslední.
Náhodě mám co děkovat, že jsem do domu - do tich - a vše do Jaroměře ku kádru.
Doufám, že se budu moci podívat ještě domů.
Na shledanou! Karel

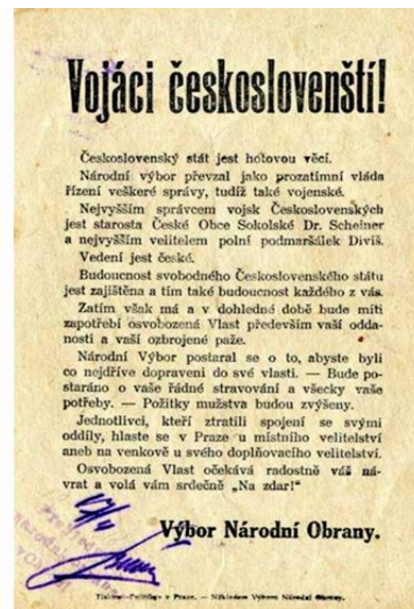
Tuto závěrečnou část své kariéry v rakousko-uherské armádě shrnul děda později v žádosti o přijetí do vznikající československé armády slovy: "... 1. října byl jsem na zdravotní 14denní dovolené do 14. října. Poté jsem nastoupil službu u tehdejšího těž. děl. pl. č. 14 ve Vídni a odtud jel 21. X. do pole. Dojel však jsem jen do Brunecku a jel zpět. 28. X. 1918 jsem přijel do Prahy a účastnil se převratu..."

Zmíněná účast na převratu, jímž 28. října 1918 vznikla Československá republika, spočívala v tom, že 28. října přijel do Prahy a následujícího dne se ohlásil na Žofíně, kde sídlil "Vojenský odbor Národního výboru", vedený učitelem pražské kadetní školy setníkem Jaroslavem Rošickým. Zde se zaregistroval jako zájemce o službu v budoucí československé armádě, načež s pozhledáním nové vrchnosti pokračoval v cestě do Jaroměře. U nového útvaru se hlásil 30. října 1918, tedy v den svých 24. narozenin. Na lístku datovaném o den později napsal: "Ma chère, včera jsem šťastně přijel a hned se začal zapracovávat v nové poměry. Vše jde znamenitě. Jsem nadšen našimi úspěchy..."

Kromě náhradní baterie těžkého dělostřeleckého pluku č. 4 (*sAR 4*) byla v jaroměřských zeměbranceckých kasárnách dislokována také náhradní baterie těžkého dělostřeleckého pluku č. 8¹¹⁾ (*sAR 8*). Dohromady tvořily prapor (oddíl), jemuž velel podplukovník Bohumil Srdínko, aktivní důstojník a kádrový příslušník trientského praporu pevnostního dělostřelectva č. 5 (*FsAB 5*). Důstojníci, poddůstojníci i mužstvo oddílu byli vesměs Češi, takže již 28. října 1918 bez problémů složili do rukou jaroměřského starosty slib věrnosti čs. republice. Převrat v Jaroměři proběhl tudíž bez problémů. Ty nastaly teprve v sousedním Josefově, kde byla situace podstatně složitější. Mimo týlových a technických útvarů se totiž zdejší posádka skládala z X. praporu uherské domobrany (*střežícího tábora se 42 000 převážně ruských a italských zajatců*) a náhradních baterií těžkých pluků polního dělostřelectva č. 1, 6, 8 a 28. Na rozdíl od baterií dislokovaných v Jaroměři se všechny tyto dělostřelecké jednotky skládaly více méně z rakouských Němců. Velitelem posádky byl reaktivovaný generál Joseph Leskoschek, jenž se orgánům nově vzniklého státního útvaru odmítl podřídit a trval na tom, že vyčká instrukcí litoměřického velitelství IX. sboru...

Zeměbrancecké kasárny v Jaroměři

28. říjen 1918

Generálova neústupnost (v jiných případech nazývaná příkladným smyslem pro povinnost či dokonce loajalitou) přiměla členy josefovského Národního výboru, aby si 30. října zvolili svého vlastního posádkového velitele. Stal se jím jaroměřský rodák Karel Dufek, dělostřelecký vrchní zbrojní správce 2. třídy (*titul odpovídající hodnosti podplukovníka*) a dosavadní velitel pevnostního skladu dělostřeleckého materiálu. Protože však generál odmítl svoji funkci opustit, obrátili se nakonec s prosbou o pomoc na jaroměřský okresní Národní výbor.

Okresní velitelství „Národní Obrany“ v Jaroměři proto 1. listopadu vydalo příkaz, jenž již jen pro svoji typickou "českost" zasluhuje být citován: "*Narižuji, aby Národní Obrana Vaší obce byla svolána a odebrala se nenápadně po hloučkách do Jaroměře do zeměbranceckých kasáren. Každý nechť se opatří revolverem, pokud jej má k dispozici...*" Tato mobilizace se samozřejmě týkala nejen fyzicky zdatných příslušníků Sokola (*jimž se kupodivu dosud dařilo unikat normální vojenské službě*), ale samozřejmě i republiky oddaných dělostřelců pplk. Srdínka, kteří se již ve zmíněných kasárnách nalézali. Ti však byli bohužel vybaveni pouze několika těžkými 15cm kanony M.15, jež se pro plánované pouliční boje příliš nehodily. Museli proto požádat o zapůjčení několika polních děl a kulometů z Hradce Králové...

Vyžádaná pomoc ještě ani neopustila hradecké nádraží, když císař Karel I. vydal (*rovněž dne 1. listopadu 1918*) nařízení č. 746, v němž mimo jiné stálo, že *"... národní státy Rakouska a jihoslovanských zemí si vytvoří vlastní armády. - Všechny dosavadní orgány nezbytné k provedení přechodu na národní armády zůstanou prozatím v činnosti až do úplného předání všech agend národním vládám. Armádní vrchní velení dotud, než se polní vojsko vrátí do vlasti. Všechny vojenské osoby, a to v zázemí ihned, v poli po návratu do vlasti, se ohlásí u svých nadřízených velitelství v souladu s tím, do které vytvářené národní armády hodlají vstoupit. Pokud se ke vstupu do národní armády vyžaduje složení přísahy, pak složení takové přísahy povolují..."*

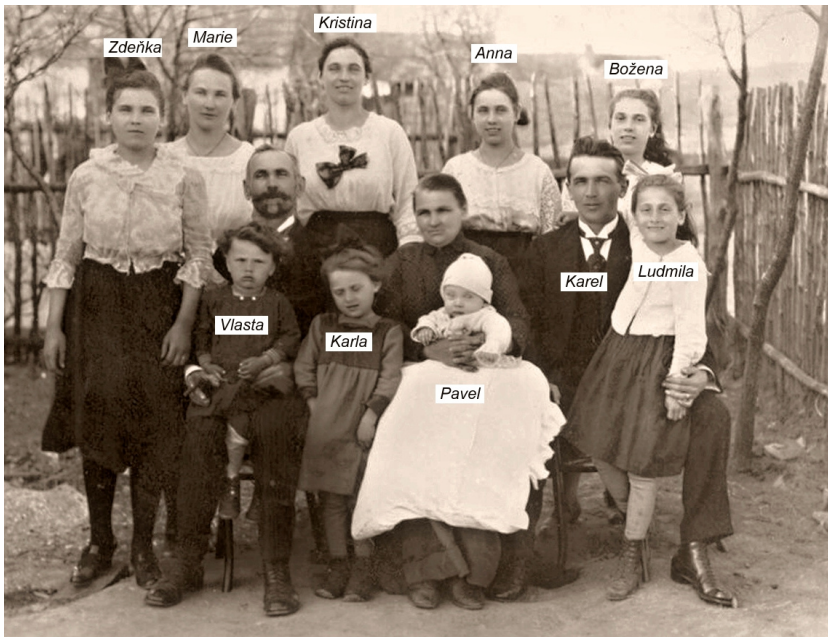
Generál Leskoschek považoval rozkaz vrchního velitele za dostatečný důvod k rezignaci, a tak ještě téhož dne předal velení posádky zvolenému dělostřeleckému vrchnímu zbrojnímu správci 2. třídy Dufkovi. Císařovým rozhodnutím byl děda zbaven povinnosti zúčastnit se historicky prvního dobývání pevnosti Josefov, místo toho se onoho památného 1. listopadu dočkal "jen" povýšení do hodnosti záložního nadporučíka (*Oberleutnant in die Reserve*). Habsburská říše se rozpadala, i její armáda již byla v rozkladu, ale nezdolná, staletími prověřená byrokracie fungovala dál...

Československá armáda dědovo povýšení samozřejmě neuznala¹²⁾ a neprodleně začala s jednou ze svých mnoha budoucích reorganizací. Již 2. listopadu převzal Srdínkův nadporučík Sedláček dělostřelecký materiál z Josefova a 5. listopadu 1918 vznikl sloučením náhradních baterií pluků *sAR 4 a sAR 8* československý "Jaroměřský dělostřelecký pluk". Vzhledem k tomu, že s návratem polních baterií obou původních pluků se nepočítalo, bylo nutno doplnit početní stavy nového útvaru povoláním dalších branců. Dne 6. listopadu byla proto uveřejněna vyhláška, povolávající všechny muže ročníků 1899–1881 na 8. a 9. listopadu do Jaroměře. A zklamaný děda 9. listopadu napsal své budoucí ženě: *"Myslil jsem, že dnes již budu na cestě k domovu, ale nemohu odjet, protože odvádíme..."*

Skutečně neodjel, protože v neděli 10. listopadu 1918 byl "Jaroměřský dělostřelecký pluk"¹³⁾ přejmenován na "Náhradní oddíl dělostřeleckého pluku 8" a současně s tím proběhla na jaroměřském náměstí i slavnostní přísaha jeho příslušníků Československé republiky. Tím dědova účast v 1. světové válce definitivně skončila...

Epilog:

V Jaroměři děda sloužil až do 29. listopadu 1918, kdy nastoupil dlouhodobou studijní dovolenou do Příbrami. Tam 27. října 1919 podepsal hodnocení, které na něj napsal jeho přímý nadřízený (*a bývalý kolega u FsAR4*) npor. Josef Semerák a potvrdil velitel těžkého dělostřeleckého pluku 301 pplk. Bohumil Srdínko. Stálo v něm, že je: *"... pevného charakteru, přísný voják, kázeň u mužstva dovede si zjednat..."* Pro kariéru vojáka z povolání to znělo slibně, přesto děda po ukončení studia na Vysoké škole báňské odešel 15. prosince 1920 raději do zálohy a konečně se oženil s babičkou. Hory jakékoli výšky a krásy ho prý od návratu z fronty příliš nelákaly. Což lze snadno pochopit. Jenomže svatá Barbora, patronka dělostřelců a horníků, mu s poněkud nesvatou zlomyslností zajistila první působiště zrovna v železných dolech v Nadabule u Rožňavy, v nádherné přírodě Slovenského Rudohoří...

Děda se svými rodiči a sourozenci (1920)

Děda, babička a tatínek Karel (1927)

¹⁾ **Jednoročním dobrovolníkem** (*Einjährig-Freiwilliger*, zkratka *E. F.* před názvem hodnosti) se mohl stát každý muž vojenského věku, který absolvoval střední školu s maturitou (gymnázium, reálku, učitelský ústav apod.), nebo který úspěšně složil přijímací zkoušku u příslušného sborového velitelství. Jednoroční dobrovolníci nejenže sloužili pouze jeden rok, ale mohli si také vybrat druh vojska, u něhož chtěli službu vykonat. Po nástupu (obvykle 1. října) byli zařazeni do plukovního oddílu jednoročních dobrovolníků (*Einjährig-Freiwilligen-Abteilung*), v němž odděleně od „obyčejných“ branců prodělali dvouměsíční základní pěchotní výcvik (u jezdeckta a dělostřelectva také v jízdě na koni). Po jeho ukončení byli jmenováni do hodnosti titulárních svobodníků (*Titular Gefreiter*) a odesláni do školy pro důstojníky v záloze (*Reserve-Offiziersschule*). V ní strávili další dva až tři měsíce nácvikem povelové techniky, studiem předpisů, základů organizace, taktiky a dalších náležitostí vojenského řemesla. Při každodenních hromadných obědech s velitelem školy museli navíc nacvičovat i konverzaci o politice, hudbě, literatuře a divadlu, neboť to všechno pak bylo součástí jejich celkového hodnocení. Pobyt ve škole byl zakončen zkouškou, po jejímž úspěšném složení byli budoucí důstojníci povýšeni na titulární desátníky (*Titular Korporal*) a nastoupili šestiměsíční praxi u vojenského útvaru, během níž mohli být povýšeni na titulární četaře (*Titular-Zugsführer*). Praxe byla opět zakončena zkouškou, po níž byli jmenováni do hodnosti šikovatel kadet-aspirant (*Feldwebel Kadett-Aspirant*) a odešli do civilu. Na prvním vojenském cvičení pak absolvovali další výcvik, a pokud prokázali odborné a morální schopnosti pro výkon důstojnické funkce, byli po další zkoušce jmenováni kadetem v záloze (*Kadett in die Reserve*). Časem následovalo jmenování do hodnosti praporčíka v záloze (*Fähnrich in die Reserve*) a nakonec poručíka v záloze (*Leutnant in der Reserve*). Zvláště pilní (nebo protekční) to mohli dotáhnout až na záložního kapitána (*Hauptmann in der Reserve*) respektive rytmistra (*Rittmeister in der Reserve*)...

²⁾ **C. a k. pěší pluk „Potiorek“ č. 102** (*K. u. k. Infanterieregiment „Potiorek“ Nr. 102*). Vznik: 1883. Složení 1914: velitelství, III. a IV. prapor: Praha, I. prapor: Mostar, II. a náhradní prapor: Benešov. Nadřízené útvary: 17. pěší brigáda: Praha, 9. pěší divize: Praha, VIII. sbor: Praha. Doplnovací obvod: Benešov, Milevsko, Příbram, Sedlčany. Národnostní složení r. 1914: 91 % Češi a 9 % ostatní.

³⁾ **C. a k. pluk polních kanonů č. 23** (*K. u. k. Feldkanonenregiment Nr. 23*). Vznik: 1885. Složení 1914: velitelství: Praha, I. oddíl (*division*): Praha, II. oddíl (*division*): Kostelec nad Labem, náhradní baterie: Praha. Nadřízené útvary: 8. brigáda polního dělostřelectva: Praha, VIII. sbor: Praha. Doplnovací obvod: území VIII. sboru. Národnostní složení r. 1914: 75 % Češi, 27 % Němci, 1 % ostatní.

Poznámka: V říjnu 1914 byla náhradní baterie FKR 23 umístěna v dělostřeleckých kasárnách arcivévodý Viléma v Českých Budějovicích, mírové posádce pluku polních kanonů č. 24.

⁴⁾ **C. a k. pluk horského dělostřelectva č. 13** (*K. u. k. Gebirgsartillerieregiment Nr. 13*). Vznik: 1911. Složení 1914: velitelství: Herceg Novi (Castelnuovo), I. oddíl (*division*): Trebinje, II. oddíl (*division*): Baošić, náhradní oddíl: Slavonský Brod (Brod). Nadřízené útvary: 3. brigáda horského dělostřelectva: Mostar, XVI. sbor: Dubrovnik (Ragusa). Doplnovací obvod: území XIII. sboru. Národnostní složení r. 1914: 82 % Chorvaté, Srbochorvaté a Srbové, 18 % ostatní.

⁵⁾ **C. a k. Štýrsko-korutanský pluk pevnostního dělostřelectva „Graf Colloredo-Mels“ č. 4** (*K. u. k. Steirisch-Krainerisches Festungsartillerie Regiment „Graf Colloredo-Mels“ Nr. 4*). Vznik: 1891. Složení 1914: velitelství: Pula (Pola), I., II. a III. prapor, osvětlovací oddíl a 1., 2. a 3. pozorovací balonový oddíl: Pula (Pola), náhradní setniny: Vídeň (Wien) a Štýrský Hradec (Graz). Nadřízené velitelství: 4. brigáda pevnostního dělostřelectva: Pula (Pola), III. sbor: Štýrský Hradec (Graz). Doplnovací obvod: území II. a III. sboru. Národnostní složení r. 1914: 35 % Němci, 26 % Slovinci, 39 % ostatní.

Poznámka: Jednotky FsAR 4 sloužily jako posádky objektů pozemní a pobřežní obrany pevnosti a válečného přístavu Pula. V říjnu 1915 měl pluk již 17 polních, 10 pochodových, 14 záložních a 3 náhradní setniny. Z polních a záložních setnin (baterií) bylo 14 plně mobilních, vyzbrojených 12cm kanony (2), 15cm houfnicemi (7), 30,5cm mozdíři (3) a 42cm houfnicemi (2).

⁶⁾ **C. a k. Haličsko-rusínský prapor pevnostního dělostřelectva č. 6** (*K. u. k. Galizisch-Ruthenisches Festungsartillerie Bataillon Nr. 6*). Vznik: 1911. Složení 1914: velitelství: Chiesa di Lavarone (Chiesa), 1. a 2. setnina: Folgaria (Vielgereuth), 3. a 4. setnina Lavarone (Lafraun), náhradní setnina: Krakov (Krakau), automobilní oddíl: Trident (Trient). Nadřízené velitelství: 3. brigáda pevnostního dělostřelectva (Trient), XIV. sbor (Innsbruck). Doplnovací obvod: území sborů I. (Krakov), X. (Přemysl), XI. (Lvov) a XIV. (Innsbruck). Národnostní složení r. 1914: 31 % Němci, 31 % Poláci, 38 % ostatní.

Poznámka: Na jaře 1915, v rámci přípravy na italské vyhlášení války, byl FsAB 6 posílen dělostřelci tridentského FsAB 5 a v rámci 180. brigády 8. pěší divize podřízen bojové skupině plukovníka Ellisona (Gruppe Ellison)...

⁷⁾ **C. a k. těžký dělostřelecký pluk č. 14** (*K. u. k. schweres Artillerieregiment Nr. 14*). Vznik: 1917. Složení 1918: setniny (baterie) dosavadních praporů pevnostního dělostřelectva č. 1 a 6., náhradní oddíl (Vídeň).

Poznámka: Pluk vznikl sloučením praporů pevnostního dělostřelectva č. 1 (Brixen) a 6 (Chiesa di Lavarone) v rámci reorganizace armády. Polní setniny (baterie) obou praporů byly zřejmě pouze přejmenovány. Kupříkladu razítka s názvem "Positions Halbbatterie Nr. 314" (Poziční půlbaterie č. 314) se místo dosavadního razítka "Turm Haubitz Batterie Grubach"

objevuje v dědově korespondenci poprvé 10. listopadu 1917, přičemž zpáteční adresa obsahuje stále ještě původní číslo polní pošty 294. Další lístek z 18. dubna 1918 již má obtížně čitelné razítko „K.u.K. POS. BATTERIE 314/s.14 (3.K/6...), což by se dalo vyložit jako 314. baterie 14. těžkého pluku (bývalé 3. setniny 6. praporu?), a číslo polní pošty je již 369. Toto číslo pak nadále používá nový sAR 14. Lze tedy předpokládat, že v rámci probíhající reorganizace byla stacionární (poziční), složená ze dvou houfnic M-9, prostě přejmenována a podřízena nově vzniklému útvaru. Zpočátku jako půlbaterie (dělostřeleckou baterii tvořila obvykle čtyři děla), posléze se název vrátil ke kratší podobě...

⁸⁾ **C. a k. těžký dělostřelecký pluk č. 4 (K. u. k. schweres Artillerieregiment Nr. 4).** Vznik: 1918. Složení: 2 baterie těžkých minometů (?), náhradní setnina (Jaroměř).

Poznámka: Pluk vznikl v červnu 1918 v rámci reorganizace armády, pravděpodobně jako nástupce FsAR 4 (Pula). Jeho jaroměřská náhradní baterie vznikla z 1. a 2. náhradní setniny FsAR 4. Podle některých zdrojů nebyl sAR 4 zformován vůbec, podle jiných měl v říjnu 1918 pouze 2 baterie těžkých minometů. Nástupnické roli pluku by nicméně částečně nasvědčovalo i dědovo nečekané přeložení, protože v hodnostním seznamu důstojníků rakousko-uherské armády (Ranglisten des kaiserlichen und königlichen Heeres) byl až do konce války veden jako kmenový příslušník FsAR 4...

⁹⁾ **Dělostřelecká náhradní skupina I (Artillerie Ersatz Gruppe I)** měla za úkol shromažďovat a dále rozdělovat důstojníky frontovým dělostřeleckým jednotkám v sestavě skupiny armád arcivévody Josefa (Heeresgruppenkommando Erzherzog Joseph).

¹⁰⁾ Je otázkou, zda za tohoto pokročilého rozkladu někoho nenapadlo začít i vojáky českého původu, jejichž náhradní tělesa byla dislokována na území předpokládaného českého národního státu, oddělovat od společné armády. Sama existence jaroměřského uskupení náhradních baterií pluků pevnostního a polního dělostřelectva působí dojmem cílevědomého shromažďování důstojníků a mužstva této odbornosti a české národnosti na území budoucího Československa. Např. jeho velitel podplukovník Bohumil Srdínko byl kmenovým příslušníkem FsAB 5, jednání s generálem Leskoschkem o předání josefovské pevnosti do českých rukou vedl poručík JUDr. Emanuel Slabý z FsAR 1, nadporučík Ladislav Sedláček, který počátkem listopadu 1918 přebíral v Josefově dělostřelecký materiál po německých bateriích těžkého polního dělostřelectva, byl kmenovým příslušníkem FsAB 3...

¹¹⁾ **C. a k. těžký dělostřelecký pluk č. 8 (K. u. k. schweres Artillerieregiment Nr. 8).** Vznik: 1918. Složení: 1 baterie (Francie), náhradní setnina (Jaroměř).

Poznámka: Pluk vznikl v březnu 1918 v rámci reorganizace armády, pravděpodobně sloučením FsAB 3, 8 a 10, které byly společně s FsAR 4 součástí 4. brigády pevnostního dělostřelectva (Pula). Jeho jaroměřská náhradní baterie vznikla ze 3. náhradní setniny FsAR 4. Podle některých zdrojů nebyla výstavba pluku dokončena, podle jiných měl v říjnu 1918 celkem 17 baterií, z nichž jedna (13.) byla vyzbrojena 42cm houfnicemi a ještě v listopadu 1918 bojovala v sestavě německé 18. armády ve Francii. Z náhradní baterie sAR 8 vznikl později (po jeho sloučení s náhradní baterií sAR 4) československý těžký dělostřelecký pluk č. 8, přejmenovaný roku 1919 na těžký dělostřelecký pluk 301...

¹²⁾ **Hodnosti nadporučíka v záloze** se znovu dočkal až 28. října 1927, již jako záložní důstojník československého dělostřeleckého pluku 305. V téže hodnosti pak byl 31. prosince 1934 přeřazen do II. zálohy...

¹³⁾ **Dělostřelecký pluk 8** byl 13. května 1919 přejmenován na "Těžký dělostřelecký pluk 8", 28. července 1919 na "Těžký dělostřelecký pluk 301", 15. srpna 1920 na "Těžký kanonový pluk 301"...

Zdroje:

- Kmenový list (Haupt-Grundbuchblatt), kvalifikační listina a frontová korespondence Karla Oktábce
- Libor Nedorost: Češi v 1. světové válce, 1. až 3. díl (Praha 2006-2007)
- Karel Dufek: Poslední dny světové války a státní převrat v Josefově n. M, in: Alois Žipek: Domov za války V. (Praha 1931)
- Theodor Šlechta: Sám v požáru světovém - Vzpomínky z vojenského života za světové války 1916–1918 (2014)
- Rolf Hentzschel: Festungskrieg im Hochgebirge (Bozen 2008)
- Edmund Glaise von Horstenau – Der österreich-Ungarns Letzter Krieg, 1914-1918 (Wien 1931)
- Friedens-Ordre de bataille k. u. k. Heeres, der k. k. und der k. u. Landwehr gültig vom 1. April 1914 (Wien 1914)
- Schematismus für das Kaiserliche und Königliche Heer un für die Kaiserliche und Königliche Kriegsmarine für 1914 (Wien 1914)
- Seidels kleines Armeeschema - Dislokation und Einsteilung des k. u. k. Heeres, k. u. k. Kriegsmarine, der Landwehr und der königlich ungarischen Landwehr (Wien 1914)
- Ranglisten des kaiserlichen und königlichen Heeres 1918: abgeschlossen mit Personalverordnungsblatt Nr.40/18, teilweise bis Personalverordnungsblatt Nr. 77 berichtigt (Wien 1918)
- K. u. k. Kriegsministerium. Dislokationsübersicht aller Formationen des k. u. k. Heeres, der k. k. Landwehr, der k. u. Honvéd, des k. k. und k. u. Landsturmes und der Gendarmerien im Hinterlande. (Wien, 1918)
- <http://www.austrianphilately.com/dixnut/index.htm>
- <http://forum.valka.cz/category/view/504608>
- <http://www.delostrelectvoarmady1918-1939.estranky.cz/>